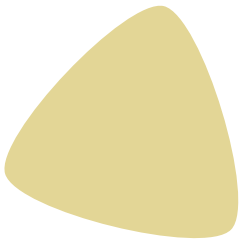

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. 55 / 56
Juliol - Agost de 2014

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Maquetació i disseny: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
elbonpastor@hotmail.com
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa **2100-0272-33-0101212882**.
Moltes gràcies

INDEX

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	7
La canonització dels dos papes, l'últim repte del papa Francesc (II) BERNABÉ DALMAU	
Presentes com el llevat	12
La importància dels Aplecs de l'Esperit en la Pastoral amb els joves. JORDI CALLEJÓN I FERRER	
Anunciar la Paraula	14
El perill de dissoldre l'encarnació per un embut JAUME REYNÉS MATAS	
Deixebles de l'Evangelí	16
L'espiritualitat sacerdotal a la vida ciutadana segons Sant Joan Crisòstom ALBERT VICIANO VIVES	
Reclinats sobre el pit del Senyor	19
Recuperar la pregària JESÚS RENAU	
Rentar els peus	20
OMP: Les Obres Missionals Pontifícies MANUEL ROIG I CISTERÉ	
Un bisbe ens parla	22
Els Pastors de l'Església + SALVADOR CRISTAU COLL	
Hem vist, hem llegit	24
<i>París bé val una missa.</i> Visita espiritual a la ciutat del Sena ROBERT BARÓ I CABRERA	

S'ha dit i s'ha escrit que el primer mil·lenni va ser el dels bisbes, que el segon fou el dels preveres i que el tercer mil·lenni serà el dels laics. Es tracta d'una simplificació. En l'Església dels inicis els laics ocupaven un lloc remarkable, tal com es desprèn de les cartes paulines i, d'altra banda, els bisbes mai no han deixat de ser les columnes de l'Església de Crist, en la seva condició de successors dels apòstols. Què ha passat, doncs? Que el segle XX ha vist un desenvolupament progressiu de la presència dels laics dins l'Església, primerament com a «*longa manus*» de la jerarquia i després com a membres plens del poble de Déu, reunit en virtut del baptisme santificador i dotat del sacerdoci comú.

Després de la *Lumen Gentium*, el laïcat és, abans que res, una condició comuna del poble (*laos*) de batejats, que han rebut un únic i mateix Esperit. Per tant, es pot dir que l'Església, en tant que poble de Déu, és l'aplec dels qui han estat segellats pel bany regenerador del baptisme, pel do confortant de l'Esperit i per la participació en la Santa Eucaristia, sagrament i nodriment dels qui caminen. Tanmateix, resta, en el subconscient de molts, aquella visió reductiva dels laics com a executors en el món d'allò que l'Església – al marge del món? – decideixi. Als laics els tocaria el compromís enmig del món, mentre que als preveres els correspondria el *munus regendi*, atorgat pel bisbe en el marc de la parròquia on serien destinats i connectat amb la presidència de l'Eucaristia i la respectiva *potestas*. El prevere, segregat per a la direcció de la comunitat, seria a la pràctica l'home del culte, mentre que el laic seria l'home de l'acció pastoral directa, aquell que baixaria a la plaça i hi donaria testimoni de la seva fe en el Senyor ressuscitat. El lloc del prevere serien la sagristia i els locals parroquials, mentre que el lloc dels laics seria el món.

Tanmateix, el papa Francesc, seguint les petjades del Concili Vaticà II, ha donat un mot d'ordre a tota l'Església: sortir i anar a descobrir les perifèries existencials i geogràfiques, urbanes en sentit estricte (la gran Barcelona, l'àrea metropolitana) i urbanes en sentit ampli (l'anomenada Catalunya-ciutat), per tal de trobar-hi els homes i dones que hi viuen. Aquesta va ser una de les conclusions del Congrés de les Grans Ciutats (20-22 de maig): la categoria de «ciutat» s'ha d'aplicar també a realitats que, d'entrada, semblarien rurals (pel que fa al territori) però que de fet s'inscriuen en les formes de vida i en les anomenades «ciutats invisibles» (vegeu *Evangelii Gaudium* 74), aquells àmbits que, transversalment, caracteritzen la gran ciutat. Si el Concili Tarraconense de 1995 va concloure encertadament que Catalunya era una unitat pastoral –i els temps globals que estem vivint li han donat la raó–, el Congrés de les Grans Ciutats de 2014 ha reblat el clau parlant de la textura urbana de tot el territori català, distribuït, això sí, en ciutats, perifèries i zones rurals. Gairebé vint

anys després, resulta clar que la categoria «ciutat», es pot aplicar també a una vall del Pirineu –sovint habitada, d'altra banda, de forma temporal per gent de la ciutat, que hi tenen una casa!

Tornem al tema. Una Església en sortida –la que el papa Francesc porta al cap i al cor– no queda arraulida davant els reptes del món present, ni s'amaga atemorida davant les interpel·lacions que li arriben, ni s'inhibeix mancada de coratge quan li toca dir una paraula veritable, que molts agraeixen. Una Església així troba la seva força en el Senyor Jesucrist que anava per viles i pobles predicant l'Evangelí del Regne i guarint tota malaltia. Ell va enviar els Dotze de dos en dos a anunciar, ells també, el seu missatge per la regió de Genesaret, al nord-oest del llac de Galilea (vegeu Marc 6,7). La missió no comença després de Pentecosta. Ja en vida de Jesús els deixebles n'efectuen un tast. Remarco que els cridats a seguir Jesús havien estat dotze (vegeu Marc 3,13-15), i que els cridats a la primera missió en vida del Mestre són igualment dotze, és a dir, *tots* els qui havien estat cridats. Doncs bé, és innegable que el baptisme és una crida a la unió amb Déu i amb el seu Crist en l'Esperit, i també una crida a viure i a comunicar l'Evangelí rebut. Cada batejat és un missioner, i *tots* els batejats són missioners, en la mesura que han estat cridats a ser «poble sacerdotal», amb el sacerdoci comú empeltat d'unció de l'Esperit i de profecia.

En conseqüència, si cada batejat és un «deixeble missioner, sigui quina sigui la seva funció a l'Església i el grau d'il·lustració de la seva fe» (*Evangelii Gaudium* 120), això vol dir que en cap cas no podem plantejar la relació entre preveres i laics en termes de divisió sinó en termes de cooperació, de profunda comunió, de real fraternitat. No ens podem permetre una Església on els seus membres visquin marcant territori, i subratllin a cada moment quines són les seves «obligacions», la potestat que els ha estat canònicament o administrativament conferida. Una Església d'aquesta mena, on cadascú busqués de marcar perfil propi i on la crida a ser «un sol cos i una sola ànima» passés a segon terme o bé fos només una bella teoria, hauria renunciat a construir la comunitat, a ser la família de Déu. Però l'Església-família és l'única creïble als ulls dels nostres contemporanis, als ulls dels joves, als ulls de tots! I en aquesta Església preveres i laics, laics i preveres, en tant que deixebles de Crist, comparteixen la crida i la missió. Cert que el prevere ha rebut un ministeri insubstituïble, que està al servei de la comunió eucarística i de l'anunci de la paraula de Déu, predicada amb ardor, però el ministeri que ha rebut no ha de fer-lo sentir superior. Si hem estat ordenats per a ser ministres, és a dir, servidors del poble de Déu, com podríem enorgullir-nos i deixar de ser servents, tot perdent la mirada de misericòrdia?

El segle XXI ha de ser el segle de síntesi entre els ministres ordenats i la resta de batejats, ha de ser el segle del poble de Déu que ha rebut la promesa i la plenitud sacramental, la missió i les forces per a dur-la a terme. El Papa subratlla que cal construir un cristianisme de poble en un temps de misericòrdia. La comunió i la sinergia entre tots, preveres i laics, la conversió pastoral de tots, és la condició necessària perquè la missió pugui reeixir i molts reconeguin la salvació que ve de l'Evangelí de Jesús. No podem deixar passar aquest formi-

dable kairòs. És moment d'abandonar arrogàncies i solituds, cal donar pas a una Església que viu fraternalment. No per casualitat en les Actes de Fructuós de Tarragona, del segle III, la comunitat cristiana és anomenada «la Fraterna». Venim d'aquell ramat, de l'únic possible. Som del ramat de Jesucrist.

Un bon estiu!

ARMAND PUIG I TÀRRECH

*Prevere, (Barcelona—Tarragona)
Degà de la Facultat de Teologia de Catalunya*

La canonització dels dos papes, l'últim repte del papa Francesc (II)

2. Trets comuns que centraren l'activitat dels dos pontífexs

Molt es podria dir de cadascun dels dos papes, però ara es tracta de descriure alguns trets comuns o, millor, unes causes comunes per les quals cadascun d'ells treballà segons el propi perfil espiritual.

La primera és sens dubte l'esdeveniment del Concili Vaticà II. Joan XXIII, en anunciar-lo el 25 de gener de 1959 a Sant Pau extramurs, junt amb la reforma del dret canònic i la celebració d'un Sínode romà, en parlà com d'una inspiració improvisada, però en realitat tenia al davant tot el bagatge d'haver estudiat a fons l'obra de sant Carles per a aplicar el Concili de Trento. Veia en la tradició conciliar la resposta que calia a una humanitat que vivia un moment crític i en el qual la fe reculava. Injustament, a vegades se li ha retret com una irresponsabilitat haver endegat una obra de gran envergadura que ja sabia que no podria dur fins al final. Altres es pregunten per què confià la preparació del Concili a la Cúria romana mateixa. Però ell sabia prou que, cridant alguns caps dels moviments pioners (litúrgic, bíblic, ecumènic, catolicisme social) i donant a l'episcopat mundial l'ocasió de trobar-se, obria un camí de renovació de l'Església, camí sintetitzat amb el mot d'ordre *aggiornamento*. Confiava que l'Esperit Sant aniria duent a terme la reforma. El discurs inaugural, *Gaudet Mater Ecclesia*, escrit de la seva mà, opta per un Concili pastoral, sense condemnes. Hi dóna els seus *punti fermi*: res de profetes de desventures, amb els no catòlics és més el que uneix que el que separa, l'Església s'ha de renovar per dins per tal d'oferir als qui no en formen part la bellesa de l'Evangeli. Acabada la primera etapa conciliar de 1962, que no aprovà cap document, li quedaven pocs mesos de vida, a causa d'un càncer maligne, i morí el 3 de juny de 1963, mentre pregava: «Senyor, vós sabeu que us estimo».

El jove bisbe auxiliar de Cracòvia fou dels pocs dels països de l'Est que assistí a les sessions conciliars, equipat amb el bagatge intel·lectual dels seus estudis recents, però contrastant amb el món occidental, que desconeixia el que passava rere el teló d'acer. Ell sabia què era el comunisme real, i el condemnava no sols per la persecució somorta que feia a l'Església, sinó per la buidor de valors humans que havia provocat en aquelles generacions. Per això quan, després de la quinzena d'anys de Pau VI i de les poques setmanes de Joan Pau I, li calgué prendre el relleu de l'aplicació conciliar, optà per una acció testimonial decidida, per fer una Església de pedra picada com la que havia conegut des de petit. Això motivà que la seva acció fos poc –per dir-ho amb un adjectiu suau– compresa en el món occidental, que havia passat pel terratrèmol del maig del 68, amb totes les conseqüències que condicionaren negativament l'aplicació del Concili, portaren Pau VI al sepulcre i anquilosaren una ampla generació de preveres i de laics que no veieren altra cosa que involució en tota l'obra

del papa Wojtyła. El nostre bisbe Joan Carrera, tan lúcid i tan compromès i amb un estil pastoral semblant al del papa Francesc, es lamentava dels qui no acabaven d'entrar en el pontificat de Joan Pau II. Encara aquests darrers dies jo m'he trobat amb clergues que no hi han entrat gens. Unes paraules d'aquest papa que tots hem conegut resumeixen bé la seva actitud respecte al Concili: «Sento més que mai el deure d'indicar el Concili com la gran gràcia de què l'Església s'ha beneficiat en el segle xx. Amb el Concili se'ns ha ofert una brúixola segura per orientar-nos en el camí del segle que comença».

Un segon tret que uneix els dos papes ara canonitzats és el de la pau al món. L'època que li tocà a sant Joan XXIII exercir el papat era la de la llarga guerra freda que generava molt sofriment arreu de la terra. Quan el vespre del dia de la inauguració del Concili pronuncià el seu cèlebre «Discurs de la lluna» no al·ludí només als nens. També afegí: «Potser trobareu alguna llàgrima per eixugar. Tingueu una paraula d'encoratjament per al qui pateix. Que sàpiguen els afligits que el papa està amb els seus fills, especialment en l'hora de la tristesa i de l'amargor». El compromís per la pau va ser ferm i decidit. A aquest tema va dedicar, el darrer Dijous Sant (moriria la setmana de la Pentecosta), la seva més cèlebre encíclica, la *Pacem in terris*, dirigida a tots els homes de bona voluntat, en la qual va urgir a resoldre els problemes de la fam, la justícia i la pau al món, insistint en l'amor com a element fonamental per a solucionar-los. La seva mediació entre els presidents Kennedy i Khrusxov va contribuir a evitar una catàstrofe de conseqüències imprevisibles per a la humanitat, que va estar a punt de desencadenar-se la tardor de 1962 amb motiu de l'intent d'instal·lació de míssils soviètics a Cuba. Referent a aquestes actuacions, quan el seu secretari, ara cardenal nonagenari, Loris Capovila, comentava a Joan Pau II que alguns gestos del papa Roncalli havien estat mal interpretats, el papa polonès li va respondre: «No importen els comentaris superficials. Ara sabem que va ser un profeta. I els profetes pateixen per ser-ho».

I ell mateix, Wojtyła, va ser profeta. Ho intuïren els seus connacionals polonesos quan va ser elegit papa. És sobradament conegut el suport que donà al sindicat «Solidaritat», que contribuí a fer caure el comunisme a la seva terra. L'efecte dominó de l'esfondrament dels règims soviètics comptà també amb el suport moral de sant Joan Pau II. Predicà la pau en múltiples ocasions, especialment cada any en el missatge de la Jornada del dia de Cap d'any. Un esment especial mereix el viatge a la seu de l'ONU, que ja havia tingut un precedent en el que hi féu Pau VI. Però l'esforç, malauradament infructuós, al moment d'anar a esclatar la guerra del Golf, potser és el moment culminant de tota aquesta acció pacificadora, que trobava la base també en les seves encíclics socials i en la programàtica *Redemptor hominis* i en la *Veritatis splendor*. Malgrat, doncs, els anys que separen els dos sants pontífexs i la diversitat de situacions humanes conflictives, el missatge pacificador és el mateix, perquè troba l'arrel en l'ensenyament de Jesucrist.

El tercer tret que podríem dir que agermana la figura dels dos papes canonitzats és l'ecumenisme. Quan Joan XXIII accedí al pontificat romà portava amb ell, a diferència d'altres antics prelats de carrera diplomàtica, l'experiència d'haver viscut a l'Orient al servei de

comunitats catòliques minoritàries. Això el va fer sensible als cristians no catòlics i al respecte als drets humans. Potser seria aquí el lloc de fer al·lusió als vint-i-quatre mil jueus que va salvar dels nazis i al gest que, un cop papa, faria d'excloure de l'antiga oració del Divendres Sant l'adjectiu «pèrfids» que en les llengües modernes inclou un sentit pejoratiu que no té en l'original. Els exemples es podrien multiplicar. Cal tenir present que, alhora que creixien dintre el catolicisme els diversos moviments renovadors esmentats, es creava i posava en marxa fora d'ell el Consell Ecumènic de les Esglésies. No és sorprenent, doncs, que la sensibilitat envers els no catòlics fos un dels objectius del Concili. La presència d'observadors a l'aula condicionà positivament el desplegament dels debats. El papa Joan creà, de la mà d'aquell gran artífex de l'ecumenisme que fou el cardenal Agostino Bea, el Secretariat per a la unió dels cristians. A més, al nostre abast tenim el decret conciliar *Unitatis redintegratio*, promulgat com tots els altres per Pau VI, que ha guiat l'acció de l'Església catòlica en el camp de l'ecumenisme durant aquest darrer mig segle.

Podria semblar que, provenint, Joan Pau II, d'un país on la identitat catòlica s'enfortí graníticament durant els anys del comunisme, ell seria poc sensible al fet ecumènic. Òbviament no fou així, perquè l'obertura ecumènica ha amarat la vida de tots els qui s'han pres seriosament el Concili. Els vint-i-set anys del seu pontificat són els del progrés dels gestos ecumènics i del treball de formigueta d'aquestes comissions bilaterals que de tant en tant ens ofereixen documents fruit d'una reflexió teològica i d'un diàleg sostinguts. No cal dir que foren anys d'anades d'experts i de dignataris a Roma i de contactes personals del mateix papa en ocasió dels seus viatges apostòlics, alguns amb prioritat o exclusivitat ecumènica com és el cas de les anades a països amb més presència protestant o ortodoxa que no pas catòlica.

Però m'agradaria subratllar dues aportacions particularment originals. La primera és la publicació de l'encíclica *Ut unum sint*, del 25 de maig de 1995. Hi estudia en detall el compromís ecumènic de l'Església catòlica, els fruits del diàleg d'aquests anys i cap on hem d'anar. Passada aquesta vintena d'anys potser hem de reconèixer que els resultats d'aquest document fonamental no són molt espectaculars, però no podem dir que estiguem encallats, sinó que, com deia sant Joan XXIII, la unitat dels cristians vindrà quan Déu vulgui i de la manera que ell vulgui. L'altra iniciativa interessant de sant Joan Pau II és que, sense oblidar l'ecumenisme intracristià, el papa s'obrí ostensiblement al tema del diàleg interreligiós. Hi havia la base conciliar de la declaració *Nostra aetate* i de tota l'actitud de l'Església catòlica envers les altres religions. Això ho expressà convocant i duent a terme la innovadora Jornada d'Assís del 27 d'octubre de 1986. Preguar junts líders religiosos per la pau del món a la ciutat de sant Francesc va ser un esdeveniment nou que va provocar un gran estupor. Era una pregària que, lluny de qualsevol temptació sincretista, baixava a la profunditat de cada tradició religiosa per retrobar el germà en humanitat. El papa va parlar de «l'esperit d'Assís» i va voler que tingués continuïtat, gràcies al suport de la Comunitat de Sant'Egidio que, any rere any, ha portat aquest esperit pelegrí arreu del món fent créixer un moviment de

pau i de diàleg entre creients que fa encara més menyspreable qualsevol forma de fonamentalisme.

I potser que aterrem ja en un altre tret comú dels dos papes, que és al capdavant el que ha fet que l'Església els declari sants: la santedat –allò que més apropa l'home a la identitat amb Déu– es donà plenament en els dos personatges que són objecte de la nostra reflexió. El poble fidel ho va intuir. Potser en formes diversificades. En Joan XXIII amb un fervor popular que no ha disminuït gens al llarg de mig segle. En Joan Pau II amb una aclamació de «Santo subito» ja el moment del traspàs que, per més orquestrada que pogués semblar, ha mostrat que tenia una base real. Cert que en tots dos, i potser encara més en aquest darrer papa perquè tingué una trajectòria llarga i la seva mort és recent, hi ha factors humans que els allunyen de fer-ne uns superhomes i que fan discutibles, vistes des de fora, algunes opcions que emprengueren. No em fa res de fer al·lusió a algunes. ¿Era justa la duresa envers les formes tradicionals de vida religiosa en benefici dels nous moviments que es mostraven menys crítics o profètics respecte a les institucions romanes que sustenten el papat? ¿Tanta superficialitat era possible en grups eclesials que mostraven una façana impol·luta però que per dins estaven corromputs? ¿No es podien trobar, com es donaven per exemple en els mentors del pare Jorge Mario Bergoglio, elements intel·lectuals que elaboraven teologies de l'alliberament a l'Amèrica Llatina sense contaminar-se d'utilatges filosòfics d'arrel atea? Tot això són preguntes que a alguns els són motiu d'escàndol en aquests dies de gràcia de la doble canonització.

Hi insisteixo. Els sants no són superhomes, i la història de l'Església ens ofereix a balquena les limitacions humanes i àdhuc els pecats de persones que, malgrat tot, han sabut respondre a les crides de Déu i hi han reaccionat amb una generositat sense límits. Quants dels nostres màrtirs recentment beatificats eren sacerdots i religiosos mediocres però que en el moment decisiu van anar a l'essencial del que representa viure la filiació divina!

En el cas dels dos papes recentment canonitzats tenim motius sobrers per veure com eren autèntics homes de Déu. I, a diferència d'altres cristians que han arribat als altars, d'ells dos tenim escrits íntims, no publicats fins després de la mort, que ens parlen del dia a dia de la seva resposta al Senyor. Just després del traspàs de Joan XXIII, en fou publicat el *Diari de l'ànima*, que, pel fet de recórrer tota l'evolució espiritual des de seminarista a papa, ens en fa valorar la trajectòria de com Déu va treballant les persones. Haurem d'estar atents als diaris secrets de Joan Pau II, que el papa volia que fossin cremats, però que el secretari Stanislaw Dziwisz, arquebisbe de Cracòvia, ha conservat i tot just ara ha publicat amb el títol *Estic a les teves mans*. Potser moltes de les pàgines tant de l'un com de l'altre ens mostraran pensaments i idees que ja coneixem per altres costats. El valor que tenen per a nosaltres és de fer-nos veure de quina manera en el dia a dia cada cristià, per dir-ho amb el títol d'un llibre del germà Roger de Taizé, ha de «Viure l'avui de Déu».

3. Conclusió: l'últim repte del papa Francesc

Hem viscut una jornada festiva d'Octava de Pasqua amb la canonització de dos papes del segle XX. Un mateix ministeri, però viscut en contextos històrics diferents i oferint-nos fins i tot models de santedat diversificats. Ha estat una festa d'una Església simple, no una exaltació del papat. No es tractava d'exaltar el paper històric que tingueren aquests dos predecessors del papa Francesc. Ell, en tornar del viatge del Brasil, parlant amb els periodistes, amb una pinzellada ja els enaltí tots dos: «Joan XXIII és una mica la figura del capellà de poble, el capellà que estima cadascun dels fidels, que sap cuidar els seus fidels. És un coratjós, un capellà de poble bo, i amb un sentit de l'humor molt gran, i una gran santedat. Un home que es deixava guiar pel Senyor. I a Joan Pau II se m'acut de dir-li: el gran missioner de l'Església. Fer la cerimònia de canonització tots dos junts crec que és un bon missatge a l'Església: aquests dos són bons, són bons, són bons».

Amb aquesta afirmació i sabent que molts cristians tenen simpatia per l'un però no per l'altre, es preveia que caldria una certa pedagogia per a comprendre el missatge que ens volia transmetre el papa Francesc. En què consisteix aquest missatge? Potser és difícil copsar-lo en tot el seu abast, però almenys ara, passada ja la festa, podem dir dues coses, que ofereixo com a conclusió d'aquesta reflexió sobre el fet de la doble canonització.

La primera que em sembla a mi és que Francesc, a través de la seva breu homilia del dia de la canonització, ha reblat el clau. Ha dit: «Joan XXIII i Joan Pau II van col·laborar amb l'Esperit Sant per restaurar i posar al dia l'Església segons la seva fesomia originària, la imatge que li han donat els sants al llarg dels segles». I això ho van fer d'una manera molt concreta, que l'esmentada homilia també descriu: «Sant Joan XXIII i sant Joan Pau II van tenir el coratge de mirar les ferides de Jesús, de tocar les seves mans foradades i el seu costat traspassat. No van tenir vergonya de la carn de Crist, no es van escandalitzar d'Ell, de la seva creu; no van tenir vergonya de la carn del germà (cf. Is 58,7), perquè veien Jesús en cada persona que sofria. Van ser dos homes coratjosos, plens de la franquesa de l'Esperit Sant, i van donar testimoniatge a l'Església i al món de la bondat de Déu, de la seva misericòrdia».

La segona lliçó que podem aprendre d'aquesta canonització també és molt més profunda que la intuïció profètica d'aquell periodista que volia agermanar diplomàticament dues tendències que ens han acompanyat durant mig segle en la nostra Església. La lliçó és que el papa Francesc vol un cristianisme que no tingui vergonya ni de la carn de Crist ni de la carn del germà. Amb això el papa trenca una vegada més els nostres esquemes mentals que s'anquilosaven en una Església massa autoreferencial.

En fi, la bondat de Déu, la misericòrdia, el perdó, la proximitat. Aquest és l'ensenyament que el papa Francesc ha volgut recordar dels seus predecessors en el dia de la seva canonització. És la imatge d'una Església allunyada de projectes d'hegemonia cultural, d'estratègies d'ocupació d'espais, de reafirmació identitària, de visions mitificadores dels papes. Aquest és, per a mi, l'últim repte del papa Francesc.

BERNABÉ DALMAU

Monjo del Monestir de Santa Maria de Montserrat

La importància dels Aplecs de l'Esperit en la Pastoral amb els joves.

Fa uns trenta anys que les delegacions de joventut de les diòcesis amb seu a Catalunya i en una bona colla d'anys les de les Illes Balears, van entomar amb il·lusió l'organització de l'Aplec de l'Esperit.

Amb onze aplecs organitzats només cal mirar les fotos de l'arxiu del Secretariat Interdiocesà de Joventut per adonar-se que d'aquells aplecs dels anys vuitanta als d'ara han passat moltes coses a nivell eclesial. Les edats ja no són les mateixes, les quantitats no són les mateixes, fins i tot els lemes han canviat radicalment i els objectius pastorals de fons són diferents. Malgrat les diferències de fons i de forma l'Aplec de l'Esperit és un moment important per a la pastoral amb joves del nostre país. Ho és perquè, encara que hem dit els canvis que ha experimentat, la trobada manté en el seu interior unes característiques que no muden: **l'eclesialitat de l'acte, la trobada amb Jesús i el no sentir-se sol com a cristià en formació.**

Un aplec eclesial significa que no té la intenció de ser una trobada sinó de fer Església i sentir-se Església en comunió. És una sensació vital pel cristià i sobretot pel jove, que és un cristià en formació. Un jove que ha d'esdevenir adult en la fe i ser peça clau per al futur ha de tenir experiències constants d'eclesialitat i això s'aconsegueix quan s'experimenta la comunió amb els germans, amb els germans afeblits i sobretot amb els nostres pastors.

Per un jove és fonamental la relació amb el seu bisbe, ja que n'és el pastor i el guia del seu camí de fe. Sentir-se conegut i estimat pel pastor diocesà és vital perquè aquell noi o noia s'engresqui a ser deixeble de Jesús. A l'Aplec els joves poden estar amb els seus bisbes, confiar-los el que tenen en el fons del seu cor, poder-hi establir una relació familiar...

L'Aplec de l'Esperit és la comunió feta visible de les Esglésies amb seu a Catalunya i el senyal que, malgrat les dificultats i els sacsejos que la barca experimenta per culpa del temporal, la nostra Església va endavant.

Enguany l'Aplec, l'hem celebrat a la ciutat de Banyoles, als voltants de l'estany que porta el seu nom. Un aplec a l'aire lliure amb fortes referències bíbliques i amb *feedbacks* amb el llac de Galilea. Realment el lloc era el més adient per a fer-ho, però encara que l'escenari era fantàstic el que realment ens interessava és la trobada amb Jesús; aquesta experiència vital que tot cristià ha de fer: trobar-se amb Jesús perquè ell faci meravelles amb tu, trobar-se amb Jesús per canviar el cor, trobar-se amb Jesús per ser plenament feliç i fer-ne partícips als altres. Tota trobada d'Església que no tingui com a objectiu aquesta experiència amb Jesús, viu i present en el món, serà buida i no servirà per a res. La trobada amb Jesús es va facilitar a l'Aplec de Banyoles mitjançant la Paraula de Déu, la pregària, els testimonis, els pobres i l'Eucaristia.

El programa *Signes dels Temps* de TV3 va fer un bonic reportatge de tot l'Aplec de Banyoles. Em va cridar l'atenció una frase que sortia constantment quan els joves eren entrevistats: "véns a l'Aplec i t'adones que no estàs sol". Aquesta experiència també és fonamental per el jove cristià en formació. No sentir-se sol, veure que, tot i ser pocs, els divendres o dissabtes als locals de la seva parròquia a la mateixa hora hi ha un munt de nois i noies al seu país que intenten viure el mateix.

Estar amb dos mil cinc-cents joves un dia i celebrar, pregar i viure Jesús amb alegria, felicitat i acompanyats d'adults que els estimen i els acompanyen no té preu. Participar a un Aplec de l'Esperit és donar una injecció de moral als nostres joves però també als nostres bisbes, als preveres i diaques, als religiosos i religioses, als nostres catequistes i acompanyants. L'Aplec no només va dirigit als joves, també va dirigit als més grans que tenen la responsabilitat d'acompanyar-los i d'acostar-los al Senyor.

I enguany també ha estat un Aplec que ha tocat de peus a terra fent participar els joves a ser cristians enmig del món, sobretot amb els germans afeblits, els pobres i els qui la crisi econòmica està maltractant més, tot compartint amb ells la seva joia, alegries, tristesses i angoixes.

Tornar al que és essencial és el que ens ha ensenyat el papa Francesc en aquest any i escaig de pontificat i és el que des del SIJ ens vam proposar amb la celebració d'aquest Aplec 2014 a Banyoles. I només demanem que el Senyor ens continuï beneïnt amb les celebracions de l'Aplec de l'Esperit a casa nostra.

JORDI CALLEJÓN I FERRER

Prevere del Bisbat de Girona

Delegat episcopal de joves de Girona

El perill de dissoldre l'encarnació per un embut

Joan resumeix la fe cristiana en un sol verset: "La Paraula s'ha fet carn, i ha habitat entre nosaltres" (1,14). Però "no tots l'han reconegut". Més tard, sant Agustí arribarà a dir que en els filòsofs pagans ell podria trobar paral·lels de tot el NT, excepte per aquest punt: "El Logos es va fer *sarx* (carn, realitat humana)".

Les cartes de Joan donen la clau per superar "el perill de la mala interpretació":

1Jn 4, 1-3 "Estimats, no us refieu de qualsevol que sembli inspirat; més aviat poseu-lo a prova per veure si és de Déu, perquè corren pel món molts falsos profetes. Reconeixereu l'Esperit de Déu d'aquesta manera: l'esperit que confessa que Jesucrist ha vingut realment en la carn (s'ha fet realment home), és de Déu, però l'esperit que nega Jesús no és de Déu; aquest és l'esperit de l'Anticrist. Heu sentit a dir que arribava, i ara ja és al món..."

«A Joan, li preocupa en particular l'esperit enganyós (Mt 7,15) i vol oferir un criteri senzill per discernir (com Pau a 1Co 12,3). La pedra de toc és l'encarnació de Jesucrist, condició de la mort redemptora. És el que "vam veure i palpar" davant d'un docetisme incipient. En comptes de "no confessa" alguns manuscrits grecs i versions llegeixen "tot Esperit que dissol Jesús", és a dir, que dissol la seva realitat humana en aparença o separa la seva realitat humana de la funció messiànica» (L. Alonso Schökel).

Negar la realitat de l'encarnació té conseqüències molt greus: Jesús no hauria estat el nostre Salvador, ja que només un home pot salvar la humanitat. Ni el gran sacerdot que obre el nostre accés a Déu (cf. He 4,14). Ni hauria salvació del cos ni comunió real entre Déu i la persona. «No hi ha res al Cristianisme que sigui més central que la realitat de la humanitat de Jesucrist» (W. Barklay). «Al llarg dels segles ha suposat un obstacle per als que pretenen arribar a Déu mitjançant una sèrie de tècniques mentals i morals que menyspreen les limitacions de l'existència humana i busquen la salvació en el coneixement» (F. Martin).

El papa Francesc n'ha fet una relectura pastoral a l'*Evangelii Gaudium*, de la qual ressaltaré algunes formulacions que em semblen suggerents:

«Avui, que les xarxes i els instruments de la comunicació humana han aconseguit desenvolupaments inaudits» (87)... «Molts intenten escapar dels altres cap a la privacitat còmoda o cap al reduït cercle dels més íntims, i renuncien al realisme de la dimensió social de l'Evangeli. Perquè, així com alguns voldrien *un Crist purament espiritual, sense carn i sense creu*, també es pretenen relacions interpersonals només per mitjà d'aparells sofisticats, per pantalles i sistemes que es puguin encendre i apagar a voluntat. Mentrestant, l'Evangeli ens invita sempre a córrer el risc del trobament amb el rostre de l'altre, amb la seva presència física que interpel·la, amb el seu dolor i els seus reclams, amb la seva alegria que contagia

en un constant *cos a cos*. La veritable fe en el Fill de Déu fet carn és *inseparable del do de si, de la pertinença a la comunitat, del servei, de la reconciliació amb la carn dels altres*. El Fill de Déu, en la seva encarnació, ens va invitar a *la revolució de la tendresa*»(88).

«El retorn al sagrat i les recerques espirituals que caracteritzen la nostra època són fenòmens ambigus. Més que l'ateisme, avui se'ns planteja el desafiament de respondre adequadament a la set de Déu de molta gent, perquè no busquin apagar-la en propostes alienants o en *un Jesucrist sense carn i sense compromís amb l'altre*»(89). «En altres sectors de les nostres societats creix l'estimació per diverses formes d'«*espiritualitat del benestar*» sense comunitat, per una «*teologia de la prosperitat*» sense compromisos fraterns o per experiències subjectives sense rostres, que es redueixen a una recerca interior immanentista» (90).

Ho repeteix sovint en comentar la Paraula: «*Tocar la carn de Crist*, prendre sobre nosaltres aquest dolor pels pobres. La pobresa, per a nosaltres cristians, no és una categoria sociològica o filosòfica i cultural: no; és una categoria teològica. Diria, potser la primera categoria, perquè aquell Déu, el Fill de Déu, s'abaixà, es va fer pobre per caminar amb nosaltres pel camí. I aquesta és la nostra pobresa: la pobresa de la carn de Crist, la pobresa que ens ha portat el Fill de Déu amb la seva Encarnació. *Una Església pobra per als pobres comença amb anar cap a la carn de Crist*» (A la Vigília de Pentecosta amb els moviments 18 de maig de 2013).

JAUME REYNÉS MATAS

*Prevere religiós dels Missioners dels Sagrats Cors de Jesús i Maria
Palma de Mallorca*

L'espiritualitat sacerdotal a la vida ciutadana segons Sant Joan Crisòstom

Un dels costums de l'antiguitat cristiana més sorprenents per a la nostra mentalitat actual fou el fet que, de tant en tant (és a dir, no era el més habitual), quan algú rebia el nomenament episcopal, fugia físicament de la ciutat i s'amagava en un monestir, per tal d'escenificar gràficament que ell era indigne de rebre un ministeri tan exigent. Com que l'amagatall no era secret, la comunitat cristiana se n'assabentava i hi enviava uns missatgers per tal d'exigir la tornada del candidat a la ciutat, el qual normalment acabava acceptant el càrrec episcopal.

L'obra més coneguda de Joan Crisòstom (350-407) és el seu Tractat sobre el sacerdoci (de datació incerta, probablement entre els anys 388-390; la seva ordenació presbiteral s'havia celebrat el 386 a Antioquia) i té com a rerefons aquest costum –insisteixo: estrany per a nosaltres, capellans del segle XXI– de fugir físicament quan un prevere havia estat elegit per al ministeri episcopal. Aquest tractat, de sis llibres, es presenta en forma literària de diàleg entre Joan i un amic seu, anomenat Basili, de la historicitat del qual alguns especialistes dubten. Segons diu el llibre primer, el tractat va estar motivat per la decisió de Joan i Basili de portar una vida comuna en tot. Però, quan Basili acceptà l'episcopat creient que Joan faria el mateix, s'assabentà que Joan el va refusar i fins i tot va fugir; per tant, Basili, sentint-se traït pel seu amic, es queixà a Joan de l'engany, i aquest es veié obligat a defensar el seu comportament escrivint aquesta obra. Per això, el llibre segon tracta de les dificultats del ministeri sacerdotal i episcopal, que superen les capacitats de Joan d'accedir a l'episcopat i justifiquen la seva negativa. Els llibres III a VI pinten un quadre grandios de les obligacions del sacerdot i de la seva administració: exercici de la justícia, predicació de la paraula de Déu, defensa de la fe, protecció de verges i vídues, responsabilitat envers els altres, etc. Cal advertir que el Crisòstom s'hi refereix als bisbes, però tot el que diu val també per als preveres.

Hi ha, en tot això, per part de Joan, el dilema clàssic entre monaquisme i sacerdoci. Per a Joan i per a més cristians d'aquella època la qüestió constituïa un veritable dilema: calia escollir, quan es plantejés el cas, entre una cosa i l'altra, entre ser sacerdot o monjo, com si entre ambdues realitats existís una incompatibilitat. En el curs de l'obra Joan acabarà declarant-se a favor del sacerdoci (Tractat VI, 6-7). Convé recordar que Joan s'havia iniciat en el monaquisme vivint com a monjo entre els anys 372 i 378; però, com que aquell estil de vida causà en ell greus malalties, hagué de tornar a Antioquia, on reinicià la carrera eclesiàstica i rebé el diaconat l'any 381.

Una característica essencial del carisma monacal és la fugida del món, concretament de la ciutat –que els grecs anomenaven polis–, per tal de retirar-se al desert o als murs d'un mo-

nestir i dedicar-s'hi a la contemplació; es tracta d'una manera radical de viure les exigències de l'Evangeli del Regne. Els monjos del segle IV i V consideraven la vida de la ciutat com incompatible amb l'acció santificadora de l'Esperit. És per això que alguns historiadors expliquen el naixement del monaquisme (finals del segle III i començament del IV als deserts d'Egipte i Síria) tenint en compte que aquelles regions de l'Orient Mitjà no havien estat hel·lenitzades des del segle III a.C. al cent per cent; és a dir, el procés d'hel·lenització de l'Orient, tot i que s'havia aconseguit arrelar en les grans ciutats, en canvi no havia estat complet en tota la zona. El monaquisme respondria, doncs, a l'actitud vital d'uns cristians del segle IV impregnats no de cultura grega, sinó més aviat de saviesa oriental prehel·lènica, que encara perdurava malgrat llargs segles d'hel·lenització. Segons aquesta perspectiva sapiencial, ja cristianitzada al segle IV, la polis era portadora d'uns valors mundans rebutjables per a la santedat exigida per l'Esperit.

Des d'aquest punt de mira, hom pot entendre millor el dilema que Joan Crisòstom va plantejar al seu Tractat sobre el sacerdoti. Ésser nomenat bisbe implicava, entre altres coses, comprometre's no només amb el servei de la comunitat cristiana, sinó també amb la vida de la polis. És comprensible, doncs, que, si un cristià tenia vocació monacal, se sentís incòmode amb el ministeri episcopal, perquè un prevere i un bisbe no poden no ser ciutadans mentre exerceixen el ministeri sacerdotal en una ciutat; en canvi, un monjo d'aquells temps, quan marxava a l'erm, oblidava –i fins i tot rebutjava– la seva antiga condició de ciutadà o *polités*.

Per a concloure, he seleccionat un text del Tractat sobre el sacerdoti, en què Joan posa l'accent en la necessitat que té tot sacerdot de fer pròpies les virtuts i la puresa de vida que caracteritzen la vocació monàstica:

«Verament, l'ànima del sacerdot cal que sigui més pura que els raigs mateixos del sol a fi que l'Esperit Sant no la deixi mai deserta, a fi que pugui dir: “Visc, però ja no sóc jo qui visc, sinó que Crist viu en mi” (Ga 2,20). I si els qui viuen a l'erm, lluny com són de ciutat (polis) i de places i dels tumults que hi ha, i tot i gaudir de port i de bonança no volen fiar-se de la seguretat d'aquella forma de vida, ans hi afegixen altres defenses sens nombre, es fortifiquen per tot el voltant i paren molt de compte a dir i fer tota cosa, a fi que amb confiança i puresa sincera puguin acostar-se a Déu, tant com és permès a les forces humanes, ¿dedueixes quanta virtut i força cal al sacerdot perquè pugui arrencar la seva ànima de tota contaminació i servir intacta la bellesa espiritual? Sí, li cal molta més puresa que a aquells; i a qui en cal més, aquest està subjecte a majors riscos que aquells, riscos que poden corrompre'l si mitjançant una assídua vigilància i molta energia no torna la seva ànima impenetrable a ells» (Tractat VI, 2).

He fet aquestes reflexions perquè vaig participar del 20 al 22 de maig d'enguany al Congrés internacional de Pastoral de les grans ciutats, organitzat per l'Arquebisbat de Barcelona a l'aula magna del Seminari Conciliar. Sincerament, fou un congrés magnífic i enriquidor, on es van pronunciar per grans experts en sociologia, pastoral i història de l'Església uns sug-

geriments que sens dubte s'hauran de tenir en compte per a l'evangelització de les metròpolis contemporànies. Però hi vaig trobar a faltar un tema, del qual no se'n va parlar prou: l'espiritualitat del cristià –laic o sacerdot– que viu i treballa a una gran ciutat. Ja els Pares de l'Església del segle IV van tractar d'aquesta qüestió des de la situació en què ells llavors vivien, i nosaltres també cal que ens la qüestionem des de la nostra perspectiva actual.

ALBERT VICIANO VIVES

*Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona
Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya*

Recuperar la pregària

Ens passa a tots. Hem perdut el ritme normal de pregar. Les causes?... tantes! Però arriba un dia, a vegades sense cap raó aparent, que sentim la necessitat de recuperar el ritme de pregària.

La primera temptació i dificultat és voler examinar a fons què ens ha passat. Segurament per excusar-nos o també per tractar-nos amb poca compassió personal. Un excés de responsabilitat mal digerida és el fruit d'un perfeccionisme esterilitzant. Deixem-nos d'aquestes històries que van gratant sobre el nostre conscient i inconscient i poden provocar tortura subjectiva.

Comences a sentir el buit de Déu. Voldries recuperar el diàleg, la meditació, la pregària vocal, el silenci relacional o la contemplació; bé, deixa't de muntatges analítics... i no esperis massa... comença.

Aniria malament que el teu primer pensament fos un propòsit de pregar cada dia, potser com havies fet en altres temps. En el millor dels casos potser això serà al final, i encara! Un propòsit tan estructurat intenta donar-te una bona imatge. Però el que importa en la recuperació de la pregària no és la imatge sinó la relació.

Comencem el bon camí amb un acte de fe. La fe no està en contradicció amb els dubtes. Precisament la fe moltes vegades va acompanyada de dubtes. La fe és un salt en el buit, una donació de confiança, l'acceptació misteriosa d'una nova oferta. Si sempre fos tan clara ja no seria fe, oi? Un acte de fe senzill, fins i tot condicional. A la fe inicial de la pregària renovada va bé posar-li paraules. Res de mots altisonants o de calaix, sinó més aviat curts, directes, humils ...

El primer que pots recordar és el que va dir Jesús: «Veniu a Mi tots els que esteu afeixugats i cansats...» Doncs, anem-hi. També va dir «Mira que sóc a la porta i truco...» Obrim la porta. A partir d'aquí deixem que sigui Déu el que inicia la comunicació. Ho pot fer per la seva Paraula, per un fet de vida, per una notícia, per un sentiment... La seva capacitat i imaginació comunicatives escapen a les nostres consideracions lògiques.

Recuperar la pregària és quelcom que ens cal fer molts cops. La dispersió és una característica de la nostra cultura. Quan recuperem la pregària humilment tornem a concentrar-nos en la profunditat. No ens desanimem, car Ell té més interès que nosaltres que ens relacionem i tractem amb amistat del que vivim, del que patim, del que voldríem i del que som criats a fer i a estimar.

JESÚS RENAU

Prevere jesuïta, Director espiritual del Seminari Major Interdiocesà

OMP: Les Obres Missionals Pontifícies

Quan l'any 2007 el papa Francesc, aleshores arquebisbe Giorgio Mario Bergoglio, animava l'Església que és a Amèrica amb l'assemblea continental d'Aparecida, resumia la vocació del cristià com a «deixeble-missioner». El maig passat deia:

«Evangelitzar en aquest temps de grans transformacions socials requereix una Església missionera, tota en sortida, capaç de discernir i confrontar-se amb les diverses cultures i visions de l'home.

»En un món en transformació cal una Església renovada i transformada per la contemplació i el contacte personal amb Crist per la potència de l'Esperit. És aquest Esperit de Crist la font de la renovació, que ens fa trobar nous camins, nous mètodes creatius, diverses formes d'expressió per a l'evangelització del món actual. Ell ens dóna força per emprendre el camí missioner i l'alegria de l'anunci perquè la llum de Crist il·lumina tots els que encara no el coneixen o l'han rebutjat.

»Això ens demana el valor d'“arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangelii” (Evangelii gaudium, 21). No ens poden aturar ni les nostres debilitats, ni els nostres pecats, ni tants impediments posats al testimoniatge i a la proclamació de l'Evangelii. L'experiència de la trobada amb el Senyor és la que ens impulsa i ens dóna l'alegria d'anunciar-lo a tots els pobles.

»L'Església, “missionera per la seva naturalesa”, té com a prerrogativa fonamental el servei de la caritat a tots. La fraternitat i la solidaritat universal són connaturals a la seva vida i a la seva missió en el món i pel món.

»L'evangelització ha d'arribar a tothom, però està cridada a començar pels últims, els pobres, els que tenen l'esquena doblegada pel pes de la fatiga i de la vida. En fer-ho així l'Església perllonga la missió del mateix Crist, el qual ha «vingut perquè tinguem vida i la tinguem en abundància» (Jn 10,10). L'Església és el poble de les benaurances, la casa dels pobres, dels afligits, dels exclosos i perseguits, dels que tenen fam i set de justícia.

»A vosaltres se us demana que actueu perquè les comunitats eclesials acullin amb amor preferent els pobres, deixant obertes les portes de l'Església perquè tots entrin i trobin refugi.

»Les Obres Missionals Pontifícies són l'instrument privilegiat que crida a la “missio ad gentes” Per això em dirigeixo a vosaltres com a animadors i formadors de la consciència missionera de les Esglésies locals: amb pacient perseverança, promoueu la corresponsabilitat missionera. Fan molta falta sacerdots, consagrats i laics que agafats per l'amor de Crist, estiguin marcats amb el foc de la passió pel Regne de Déu i disponibles a caminar pel camí de l'evangelització».

Això deia el papa Francesc als directors de les Obres Missionals Pontifícies de tot el món el passat mes de maig, en la seva assemblea ordinària i anual tinguda a Roma.

Vet aquí les Obres Missionals Pontifícies, i «episcopals». Unes Obres que són instrument privilegiat, per la seva universalitat, en la tasca essencial de l'Església d'evangelitzar tota la terra. Animar els fidels, les parròquies i les diòcesis a ser deixebles-missioners és la seva pastoral específica. En comunió eclesial amb el Senyor som unguits i enviats a donar testimoni, al nostre veïnat i fins a tota la terra.

Al llibre dels Fets veiem Crist i l'Esperit dirigint els apòstols pels camins on són enviats en missió. A ells obeïm quan ens disposem a ser els seus col·laboradors, perquè ens necessiten com a treballadors per la sega del món.

La litúrgia de Pentecosta torna a enviar l'Església, cada any, i la litúrgia del sagrament de la Confirmació ens fa missioners. Testimonis, amb Crist Ressuscitat i amb la seva Església, per totes les nacionalitats de la terra. La catequesi missionera ens hi ha de preparar. Cada Eucaristia eclesial acaba enviant-nos, potser de dos en dos, a la missió del testimoniatge.

L'animació missionera anual del Domund ens fa mirar i escoltar l'eco dels missioners "*ad gentes*". Ens els sentim nostres i volem entrar-hi en comunió, per l'intercanvi de pregàries, sentiments i contribucions generoses. L'Obra Pontifícia per a la Propagació de la Fe ens hi ajuda.

L'animació missionera infantil i juvenil de les festes de Nadal i Reis podem transformar-la a les parròquies en un «gest» de germanor universal dels nens, que volen ajudar els nens de tot el món a trobar Jesús i la seva joia. Comporta l'educació a la solidaritat. L'Obra Pontifícia de la Infància Missionera ens hi serveix.

La diada vocacional del quart diumenge del temps pasqual, «El Bon Pastor» ens convida a responsabilitzar-nos i posar-nos en sintonia amb les vocacions de totes les Esglésies noves escampades pel globus terraquí. L'Obra pontifícia de Sant Pere Apòstol ens hi anima.

Aquestes Obres són de totes les Esglésies per a tots els homes que encara no creuen en Crist. Ens han d'ajudar a obeir el Senyor i el seu testament: *Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus...*

MANUEL ROIG I CISTERÉ

*Prevere del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat
Delegat Diocesà per a les missions*

Els Pastors de l'Església

En aquest gairebé any mig de pontificat del Papa Francesc hem tingut ocasió d'escoltar i llegir referències a temes molt diversos. Però és significatiu que en tots hi podem veure unes línees de fons, un fil conductor que ell ha anat aplicant als diversos temes i a les diverses situacions, i fins i tot unes prioritats que queden paleses sobre tot a l'Exhortació Apostòlica *Evangelii gaudium* de 24 de novembre de 2013. El mateix Sant Pare ha dit a més d'una persona que aquestes línees que es troben a *Evangelii gaudium* constitueixen el programa del seu pontificat, hi ha contingut tot el seu pontificat.

Voldria però reflexionar especialment en el que el Papa Francesc ha dit quan ha parlat a sacerdots, seminaristes o consagrats en general. Sobretot a partir de tres dels seus discursos: el que va pronunciar a la sala Pau VI el 7 de juliol de l'any passat als seminaristes i novicis de tot el món, el discurs a la Catedral de Rio de Janeiro el 27 de juliol de 2013 amb motiu de la XXVIII Jornada Mundial de la Joventut i el que va dir als sacerdots de la diòcesi de Roma el 6 de març d'enguany.

En aquests discursos trobem reiteradament la crida a viure unes actituds que certament són de l'Evangelí i que ell va repetir per a ser viscudes en el moment actual de l'Església, però que quan es tracta de referir-ho i aplicar-ho als pastors o futurs pastors de l'Església i dels que viuen una consagració es manifesta com una gran necessitat i urgència.

En primer lloc la crida, és a dir, la vocació, i el fet de remarcar que el qui crida és Ell, el Senyor: "No sou vosaltres els qui m'heu escollit a mi sinó que sóc jo qui us he escollit a vosaltres" (Jn 15, 16). I cridats a anunciar l'Evangelí per tot el món (Mt 28,19). Però per anunciar, per parlar, cal primer escoltar, escoltar el món, els homes i dones d'avui, els joves... La paciència d'escoltar! I la resposta a la crida en lliurament total al Senyor. En contraposició a una cultura del provisional, de la temporalitat, cal una resposta d'entrega total i per sempre, sense límits.

I una entrega amb alegria. No podem ser servidors de la Paraula i del Sagraments amb mala cara... Necessitem la veritable alegria que neix no de les coses materials sinó de sentir-nos reconeguts, acceptats, estimats pels altres i especialment de saber-nos i sentir-nos cridats i estimats per Déu, que ens diu: "Tu ets important per a mi, t'estimo, compto amb tu".

Cridats per Déu, cridats a evangelitzar i cridats també a promoure, diu ell, una cultura de la trobada i de l'encontre amb l'altre. En l'ambient i el món d'economicisme pragmàtic que s'ha anat imposant es cultiva la cultura de l'exclusió, del "*descarte*": malalts, ancians, pobres, marginats... Per això hem de promoure una cultura de l'encontre i de la comunió.

També l'actitud de sortir. Una Església en sortida proposa el Papa a l'Exhortació Apostòlica *Evangelii gaudium*. Sortir de nosaltres mateixos per evangelitzar, fer-ho amb misericòrdia, amb entranyes de misericòrdia. A l'Antic Testament, els profetes, sobre tot Isaïes, estan plens de manifestacions de la tendresa de Déu envers els pobres, els pecadors, els exclosos, els malalts. És la imatge del Bon Pastor que després Jesús farà seva i que trobem en els Evangelis, però que ja hi era a l'Antic Testament.

Per últim, la misericòrdia es fa present de manera especial en el sagrament de la reconciliació com a sagrament de la misericòrdia de Déu. La misericòrdia que haurà de commoure els nostres cors de pastors, i per això el Papa Francesc ens pregunta també: « I tu plores per les teves ovelles i lluites per les teves ovelles? ».

+ SALVADOR CRISTAU COLL

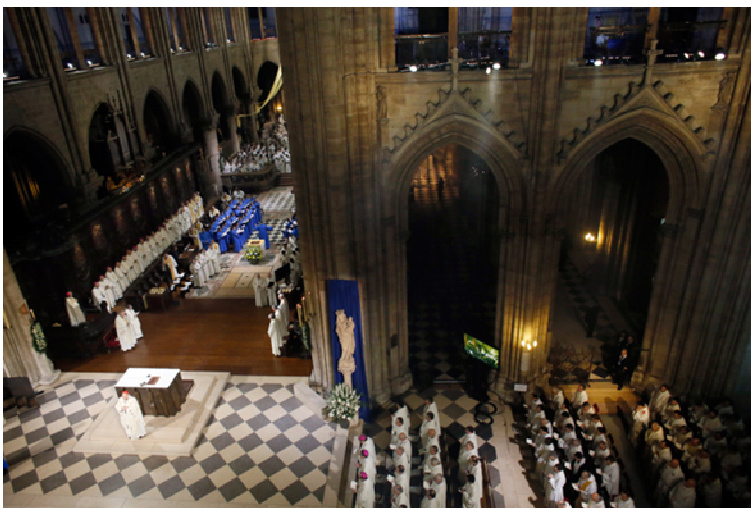
Bisbe auxiliar de Terrassa

París bé val una missa. Visita espiritual a la ciutat del Sena

No costa gaire imaginar Enric IV el 1593 pronunciant aquelles paraules que han quedat vinculades per sempre a la capital de França: “*París bé val una missa*”. És potser la referència litúrgica més coneguda de la ciutat... tot i la seva més que dubtosa devoció. I parlar de la Catedral és pensar en aquell geperut que Víctor Hugo va situar a Notre Dame. És París una ciutat que ens evoca mil referències històriques, literàries, artístiques... i molt poques vegades religioses. És una ciutat que ens atreu, tot i que com a preveres sembla que ens ha d'interessar poc... massa bohemis, cancan, revolucions, il·lustrats, laïcistes i una vaporosa sensualitat de perfum francès...

Mirem-la amb més atenció. És una ciutat polièdrica i extremadament rica a nivell cultural, social, polític i, també, espiritual. Darrera els tòpics per vendre als turistes i les imatges que construeix la literatura, podem trobar una ciutat també capital de l'espiritualitat, centre emanador d'experiència religiosa i de vivència cristiana en un entorn profundament secularitzat i enquadrada per una República que des de fa més de cent anys és *l'analogatum princeps* de la laïcitat. És París un laboratori de com ser cristià en una societat tan líquida com les aigües del Sena.

Acaronada per aquestes aigües, a voltes manses, a voltes tumultuoses, s'aixeca a l'Île de la Cité, una gran nau que navega i no s'enfonsa (*fluctuat nec mergitur*), com recorda el lema de

la ciutat. [Notre Dame](#), que fou un dels més grans centres de coneixement cristià, amb la veïna Universitat de la Sorbona; després de la Revolució va caure en una profunda decadència, perdent l'esplendor dels seus vitralls i la bellesa de bona part de les seves escultures. Quan l'arquitecte Viollet-le-Duc la restaura, vol recuperar l'edifici per a la ciutadania, però no el seu sentit ni el seu ús. Ha d'esdevenir un gran

temple civil, on el *citoyen* pugui passejar sense sentir-se ofegat per la religió, i per això arracona l'altar fins al fons del presbiteri. Era el primer pas per despullar la Catedral del seu sentit espiritual, reduir-la al seu valor estètic, convertir-la en una icona civil.

Dins d'aquell edifici, acabat de restaurar, un jove Paul Claudel s'acostava, el Nadal del 1866, a buscar inspiració per després, com ell mateix diu, escriure alguna cosa decadent. Poc po-

dia esperar-se de trobar en la bellesa dels ritus catòlics un camí de coneixement que li havia de transformar la vida, que li va tocar el cor durant el cant del Magnificat. Les celebracions, al mateix temps solemnes i sòbries, de gran bellesa estètica i profund recolliment, se segueixen desenvolupant sota les voltes gòtiques cada dia, amb un estil que combina la frescor d'una modernitat que vol dialogar amb el món del segle XXI i el pòsit d'una tradició que entronca amb els màrtirs dels primers segles. La televisió de la Conferència Episcopal Francesa, [KTO](#), retransmet cada dia els oficis en directe i té els vídeos disponibles.

KTO també retransmet els oficis d'una església no llunyana a Notre Dame, a la *Rive droite*, darrera de *l'Hôtel de Ville*. Saint Gervais és considerada la parròquia més antiga de París, remunta la seva existència al segle IV, i en ella la família d'organistes Couperin va regalar al món algunes de les peces més esplèndides del barroc francès. En l'actualitat s'hi troba

la [Fraternitat de Jerusalem](#), una comunitat monàstica urbana i mixta que es reuneix en aquest entorn privilegiat cada dia per lloar Déu amb una litúrgia bizantinitzant, d'una gran simplicitat però al mateix temps deliciosa. Després dels oficis, la comunitat convida els fidels a romandre en pregària d'adoració que allarga la lloança dels ritus.

L'adoració del Santíssim té un lloc especial dins la pietat francesa del segle XXI, amb formes diferents a les que estem acostumats al sud dels Pirineus, molt més proper al que nosaltres identifiquem amb l'estil de Taizé.

A París una església és la de l'adoració per excel·lència, el [Sacré Cœur de Montmartre](#). Coronant el barri bohemi, aquesta basílica de controvertits orígens, edificada per la III República per commemorar la victòria en la guerra francoprúsiana i expiar els pecats de la Comuna, ha esdevingut un centre d'espiritualitat de primer ordre. Una comunitat de monges benedictines acull els fidels als oficis i organitza l'adoració perpètua per torns. Fidels de tota França acudeixen a la casa d'espiritualitat annexa.

No tot són santuaris a París, com a la resta de França les parròquies han estat concentrades, i se n'hi poden trobar algunes de gran vitalitat. Destaca molt la de la [Trinité](#), al costat de la Gare de Saint Lazare, clar exemple de parròquia urbana on la comunitat no respon a criteris territorials sinó a la facilitat d'accés per la proximitat de l'estació de tren. Aquest parròquia està encomanada a preveres de

la Comunitat de l'Emmanuel, moviment carismàtic francès fundat els anys 70. La litúrgia de la parròquia es desenvolupa lògicament molt al gust francès, gran solemnitat, cants molt acurats cantats pel poble, coral de bon nivell, orgue magnífic... i una gran cura per acollir la gent, tant a l'entrada com a la sortida de les celebracions, ja sigui per part de fidels o dels preveres que surten a la plaça a acomiadar els membres de l'assemblea. *Convivialité* i *solidarité* són expressions que contínuament se senten a les parròquies parisienses, i que fonamenten la comunitat en entorns on no hi ha referents socials clars.

A l'altre costat del Louvre, a la Rive droite, s'aixeca l'antic monestir de [Sant Germain-des-Prés](#), fundat el segle VI actualment és punt de referència de la [pastoral juvenil i universitària](#) de París. Assistir a la missa del diumenge a les 19.00 és tota una experiència. Un edifici de les dimensions de Poblet, ple de joves que celebren una litúrgia solemne i àgil, profunda però també molt participativa, on els estudiants es veuen implicats des del moment que entren a l'edifici. Engagement, implicació, compromís, és la paraula que es repeteix pertot. Com amb les parròquies, l'estratègia parisiense d'evangelització dels joves és la concentració d'esforços, així és fàcil consultar el [calendari de misses animades per joves](#), on ens especificaran fins i tot si es tracta d'una missa "qui prend son temps"... 90 minuts, la de l'església de [Sant Ignasi](#), del Centre Sèvres dels Jesuïtes. Ja el marc és trencador, en haver canviat la distribució interna de l'edifici neogòtic per adequar-lo a la reforma litúrgica del Vaticà II d'una manera molt peculiar.

Contrastant amb les noves fórmules del Centre Sèvres, a tres minuts a peu, hi ha el [Santuari de la Medalla Miraculosa](#), a la Rue du Bac, visitat per fidels devots de la Mare de Déu de tot el món que són acollits per les Filles de la Caritat.

París bé val una missa, i unes vespres, laudes, adoració... Per tot arreu es pot trobar un lloc de pregària, silenci, recolliment i celebració, i l'arxidiòcesi ens facilita una guia dels [llocs de pregària a París](#) per poder-ho fruit.

ROBERT BARÓ I CABRERA

*Prevere de l'Arquebisbat de Barcelona
Rector de la Parròquia Francesa de Barcelona*

El Bon Pastor
Revista per a preveres
